

Лепська Наталія Петрівна, слухач
навчально-наукового інституту заочного та
дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ **Науковий**
керівник: доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
Плугатир М. В.

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Корупція існувала ще з давнини, вона вкоренилась в життя суспільства. У давні часи звичай заохочував корупцію оскільки люди приносили коштовні дари в якості дарунку вождям, як гарантія виконання своїх прохань і це вважалося звичайним явищем. Французький правник, письменник і політичний мислитель Шарль Монтеск'є писав «Відомо з досвіду віків, що будь-яка людина, котра має владу, схильна зловживати нею, і вона йтиме в цьому напрямку, доки не досягне належної їй межі».

Корупція відіграє значну роль в економічній сфері, а також в розширенні економічної злочинності, яка на даний час досягла великих масштабів. На стрімке зростання корупції в Україні вплинули кризові явища у сферах суспільного життя. Користуючись економікою корупція знижує її ефективність і погіршує становище у економічній політиці.

Сфера економіки - це саме те середовище, заради якого чиновник і вступає у корупційні зв'язки, де корупція живиться і де найбільші прибутки. Тому зворотний вплив корупції на економіку особливо небезпечний, оскільки, змушує приватний бізнес переходити у тіньовий сектор, що тягне за собою порушення законодавства спотворює систему оподаткування і правила підприємницької діяльності, підштовхує підприємців вирішувати свої питання поза правовим полем [1, 103].

До найбільш негативних наслідків корупції впливу на економіку дослідники відносять:

1. Розширення тіньової економіки. Це призводить до зменшення податкових надходжень до бюджету. Як наслідок, держава втрачає фінансові важелі управління економікою, загострюється соціальні проблеми через невиконання бюджетних зобов'язань.

2. Порушуються конкурентні механізми ринку, оскільки часто у виграші залишається не той, хто конкурентоспроможний, а той хто незаконно зміг отримати переваги. Це спричиняє зниження ефективності ринку та дискредитацію ідей ринкової конкуренції.

3. Уповільнюється поява ефективних приватних власників, насамперед через порушення під час приватизації, а також штучних банкрутств, як правило, поєднаних з підкупом чиновників.

4. Неефективно використовуються бюджетні кошти, зокрема при розподілі державних замовлень та пільг. Це ще більше ускладнює бюджетні проблеми країни.

5. Підвищуються ціни за рахунок «корупційних витрат». У результаті страждає споживач.

6. В агентів з'являються зневіра у здатність влади встановлювати, контролювати та дотримуватись чесних правил ринкової гри.

7. Погіршується інвестиційний клімат, наслідком чого є не вирішення проблем подолання спаду виробництва, оновлення основних фондів.

8. Розширюються масштаби корупції в неурядових організаціях (на фірмах, підприємствах, в громадських організаціях). Це призводить до зменшення ефективності їхньої роботи, а відповідно, знижується ефективність економіки країни загалом [1, 104].

Економічна злочинність тісно пов'язана з корупцією. Для кращої боротьби з корупцією в першу чергу потрібно з'ясувати її чинники. Розглянемо основні детермінанти економічної злочинності з урахуванням її довгострокових, середньострокових і короткострокових чинників.

Довгострокові фактори:

- недосконалість господарського механізму щодо використання різних форм власності, виштовхування приватної власності за межі офіційної системи господарювання;

- відсутність цивілізованих ринкових відносин, добросовісної конкуренції, наявність численних диспропорцій (цінових, галузевих тощо);

- інформаційний вакуум щодо більшості соціально-економічних процесів, управлінських рішень та контролю за їх виконанням;

- відсутність в народі демократичних традицій (як економічних, так і політичних), низька правова культура, що призводить до невиконання своїх обов'язків перед державою» у вигляді повноти сплати податків;

- протиріччя між командно-адміністративною системою господарювання, від якої Україна відійшла, і ринковою економікою, до якої вона ще не дійшла.

Середньострокові фактори:

- надмірна монополізація економіки (навіть порівняно з іншими республіками колишнього СРСР), наявність могутнього, але анти-ринкового військово-промислового комплексу;

- сировинна спеціалізація виробництва і експорту, що продукує відсталість і анти ринкове спрямування економіки, проведення Україною демпінгової політики на світовому ринку;

- надмірне адміністративне втручання в економіку, обмеження ділової ініціативи і націленості на ефективність виробництва, великі витрати на утримання управлінського апарату, надання численних пільг окремим юридичним і фізичним особам;

- високий рівень корупції в системі органів державної влади і управління та тінізації економіки.

Короткострокові фактори:

- відсутність морально-психологічної єдності суспільства, узгодженості дій щодо основних напрямів реформування політичної та економічної систем;

- надлишковий податковий тиск на суб'єктів господарювання, який заганає їх у тінь;

- відставання правового забезпечення протидії економічній злочинності від швидкості її зростання та необхідності посилення боротьби з нею;

- нерозвиненість ринкової інфраструктури української економіки, її нездатність забезпечити нормальний рух інвестицій, капіталів, товарів, робочої сили, неефективність державного контролю у цій сфері;

- низька платоспроможність більшості громадян, пауперизація широких верств населення, що ставить їх за межу бідності; - правова незахищеність суб'єктів господарювання від зловживань, утисків та вимагань з боку чиновників державного апарату на всіх його рівнях [2, 77].

Враховуючи вище сказане, головною економічною причиною корупції є в першу чергу низькі заробітні плати державних службовців, а також надана їм влада, якою вони протиправно користуються для свого збагачення. Поширення корупції є великою проблемою, як економічних так політичних змін в Україні. Вона дає можливість послабити контроль і сприяє поширенню переміщення контрабанди товару через кордон водночас послаблюючи при цьому ефективне формування ринкової економіки.

Список використаних джерел

1. Економічна безпека: Навчальний посібник // Користін О.Е. За ред. О.М. Джужи. МОНУ: Київ, 2010 - 368 с.

2. Курс кримінології: Особлива частина. Підручник: У 2 кн. / М.В. Корнієнко, Б.В. Романюк, І.М. Мельник та ін. За заг. ред. О.М. Джужи - К: Юрінком Інтер. 2001. 480 с.

Лукашенко Марина Юрївна,
аспірантка кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ

У країнах, де корупція поширена значною мірою, корумповані відносини все більше витісняють правові, етичні відносини між людьми, корупція із соціальної аномалії поступово перетворюється в правило і виступає звичним способом вирішення життєвих проблем, стає нормою функціонування влади і способом життя значної частини суспільства. Найбільш небезпечним наслідком даного процесу у суспільстві є те, що в результаті витіснення корумпованими відносинами правових та етичних відносин відбувається значний злам у